

om man ikke ved en Udvalgsbehandling, ved en nøje Overvejelse af Sagen kunde komme til Vilkaar, som vare lempeligere for Statskassen, som nedbragte Statsudgifterne saaledes, at Statens Midler kunde være til Raadighed for andre Formaal, der ikke vare os mindre kære end Tiendeaflysningen.

Dette Spørgsmaal forekommer mig ingenlunde at høre til saadanne, som kunne kaldes urimelige eller unaturlige, og dette saa meget mindre, som der her i Tinget under disse Dages Forhandlinger er fremsat et Krav, som ikke forekommer mig ubilligt, som tværtimod forekommer mig vel egnet til Opmærksomhed, nemlig Kravet om en Hensyntagen til de Tiendeydere, der have indløst deres Tiende, i hvert Fald saa længe Afviklingen deraf endnu ikke er fuldraget. Men saadanne Krav vilde yderligere forøge den Byrde, som Statskassen vil faa ved Lovens Gennemførelse. Vil man tage Hensyn dertil, forekommer det mig ogsaa, at der er megen Grund til for et Udvalg at prøve paa, om man ikke ved at komme ind paa andre Regler for Værd-sættelsen af Tiendeydelser skulde kunne nedbringe Statskassens Bidrag. Andet og mere har der ikke ligget i det ærede Medlem for Kjøbenhavns 3die Valgkreds Udtalelser, og andet og mere end det, jeg her har sagt, ligger der ikke i mine Ord. Der ligger intet bag ved og intet ved Siden af.

Med disse Bemærkninger anbefaler jeg det foreliggende Lovforslag til videre Fremme, men ogsaa til Prøvelse i et Udvalg. Jeg har et Haab om, at denne Udvalgsbehandling vil komme til et Resultat, som er gunstigere for Statskassen end det, som Lovforslaget nu byder. Hvorledes min endelige Stilling til nærværende Lovforslag vil blive, vil jeg ikke udtale mig om i Dag. Jeg ønsker at se, hvad der kommer ud af Udvalget, førend jeg indtager mit endelige Standpunkt til Sagen, men ingen vil kunne forarges over, at jeg som et enkelt Medlem, der ligesom hvert enkelt Medlem og alle i Forening bærer sit Ansvar for Statskassens Soliditet, er nødt til og ogsaa anser mig forpligtet til ved den endelige Afgørelse at tage Hensyn til de Byrder, som Statskassen derved vil komme til at overtage.

S. Sørensen: Det nu foreliggende Forslag begynder med: „Enhver Tiende“, og saa kommer der en Tankestreg, hvorefter der anføres en Del mindre Tiender som Kvæg- og Smaaredselstiende, Degne-

trave og saadan noget, alle skulle de afløses samtidig med de store Tiender. Imidlertid er der andre — skulle vi kalde dem Hæftelser, som hvile paa enkelte Ejendomme, og som ikke kunne kaldes Tiender, men som have omtrent samme Virkning, og som burde afløses samtidig hermed. Jeg tillader mig herved at gøre opmærksom paa dette, da ingen før har rørt ved den Ting, og der heller ikke staar noget derom i Lovforslaget. Det er Ydelser og Hæftelser, der stamme fra den katolske Tid, og ovre i Vestjylland er der flere Steder, hvor saadanne gamle Hæftelser hvile paa enkelte faste Ejendomme og Gaarde. De have forskellige Navne, men de fleste Steder kaldes de Sjæleafgifter. I gamle Dage hed det Sjæleafgiftskorn, nu hedder det Sjæleafgiftspenge, da Værdien er omsat i Penge. Det er Afgifter, som hvile ikke paa et helt Sogn eller en hel By, men paa enkelte Ejendomme. Disse Afgifter have været indbetalte til Kirkkassen, og i de Tilfælde, hvor den nuværende Kirketiende er indkøbt af Beboerne, ere altsaa disse Afgifter gaaede ind med i det Beløb, som Tiendeejerne have til at vedligeholde Kirken for. Dette kan imidlertid aldrig have været Indstifterens Mening. Disse Afgifter stamme rimeligvis fra, at en eller anden i sin Tid har udsat en vis Kapital eller, som vi nu vilde kalde det, et Legat, som skulde hvile paa hans Ejendom til umindelige Tider, som man siger, imod at der læstes Sjælemesse for hans Hustru eller et af hans Børn, en god Ven eller maaske for ham selv, idet han nemlig havde bedrevet et eller andet, hvorfor han frygtede at blive lovlig længe i Skærsilden. Han vilde altsaa paa denne Maade søge at mildne sin Stilling.

Disse Hæftelser have ikke hidtil kunnet udslettes. Men nu tror jeg, Tiden og Stedet er fundet til at søge at faa disse Hæftelser ud af Verden, idet vi lade dem gaa sammen med Tienden. Enkelte Steder er man gaaet ret praktisk til Værks, idet Tiendeejerne i Sognet, som tillige ere Tiendeydere, have sagt: Disse 30—40 Kroners Hæftelse, som hviler paa den enkelte Ejendom, kan hverken gøre fra eller til, naar de gaa ind i den almindelige Vedligeholdelsesfond og blive fordelte paa os. Vi mærke ikke, om vi hver for sig komme af med en 10—15 Øre mere, og vi anse det for en gammel Uret, som vi herved ville hæve. Der er saa skrevet en privat Kontrakt, hvori Tiendeejerne have underskrevet, at for Eftertiden forlange de ikke, at den Mand, der ejer den paa-